

ΣΙΓΑΝΟ ΦΑΡΜΑΚΙ *

"Ετσι μιλούσαν ἡ Φωτεινὴ γιὰ τὸ δὲν ἤξευρε.
"Ὅταν ὅμως εἶδε τὰ πράγματα ἀπὸ κοντὰ, ἡ
πεποίθησις ἡ μεγάλη εἰς τὴν δύναμιν τῆς ἐκλο-
νίσθη ἀπῶς. Τὰ ἀπελθὼν ἀκόμη πάλιν ἀνὰ-
γλυφα μετὰλλια, αἱ προτομαί, τὰ διάφορα ἐο-
κίμια τῆς, πολὺ ὀλίγον ἐκίνησαν τὸν θαυμα-
σμόν τῶν οἰκείων τῆς.

— «Κοῦμα ἔς τὸν κόπο σου, παιδί μου» ἐ-
λεγεν ἡ μητέρα τῆς. «Δὲν λέγω πῶς δὲν ἀ-
ξίζουσιν τὰ ἔργα σου, ἀκού τὸ λένε τόσοι ποῦ
ξέρουν ἀπ' αὐτὰ τὰ πράγματα, μὰ ἐπὶ τέλους
σὲ τί σοῦ χρησιμεύουν; Οὔτε τὸ σπίτι νὰ στο-
λίσουμε μ' αὐτὰ δὲν μπορούμε. Τινὰ τὰ κά-
μης κεφάλια καὶ χέρι καὶ πόδια. Τοῦλάχιστον
νὰ εἶχες σπουδάσει ζωγραφικὴ τόσον καὶρόν,
θὰ εἶχες τίποτα εἰκόνας νὰ κρεμάσουμε ἔς τὸν
τοῖχο, νὰ τῆς βλέπουμε νὰ τῆς καμαρώνουμε».

Ἡ Φωτεινὴ ἐπικραίνεται κατὰκαρδία ὅταν
ἤκουε τέτοια λόγια, ὅμως δὲν ἀπεθαρρύνετο.

— «Τί μὲ μέλλει ἐμέ, ἐκείπτετο, ἀρκεῖ
νὰ μὲ ἀφίνουν νὰ ἐργάζωμαι. Ἀργὰ ἡ γρήγορα
μιά μέρα θὰ μ' ἐννοήσουν».

Εἶχεν ἀκόμη τὴν ἐλπίδα ὅτι μὲ τὸν καιρὸν
θὰ τοῦς ἐσυνήθιζε νὰ σέβονται τοῦλάχιστον τὸ
ἔργον τῆς, ἂν ὄχι νὰ τὸ ἀγαποῦν. καὶ ἐκλεί-

νετο μέσα εἰς τὸ ἐργαστήριόν τῆς γιὰ ὥρες μὲ τὸ
μοντέλο τῆς, καὶ ἐλησημονοῦσε τὸν κόσμον ὅλον.

"Ὅμως ὁ κόσμος δὲν τὴν ἐλησημονοῦσεν.

Αὐτὴ ἡ περίφημος κόρη ποῦ ἐσπούδασε τόσον
καιρὸν ἔς τὴν Ἀθήνα ἥτο τὸ ἀντικείμενον τοῦ
γενικοῦ ἐνδιαφέροντος. "Ἀλλην ὁμιλίαν δὲν εἶχεν
ὁ κόσμος ἀπὸ αὐτὴν.

«Ἐσπούδασε, λέει, γλύπτρια. "Ε, καὶ ὅστε-
ρα; τί βγῆκε μ' αὐτό; Εἶνε δουλειὰ αὐτὴ γιὰ
κορίτσι;» Καὶ οἱ συγγενεῖς ὅλοι ἐξανίσταντο.
"Ἐλεγχον τοῦ πατέρα τῆς:

«Δὲν μοῦ λέει, μὰ τὰ σωστά σου εἶσαι ποῦ
ἀφίνεις τὸ κορίτσι σου νὰ μαρκάιεται ὅλη μέρα
κλεισμένο σὲ μιὰ κάμαρα, νὰ ζυμῶνῃ κοκκινό-
χρωμα; Βγάλ' τὴν νὰ τὴν καμαρώσῃ ὁ κόσμος,
ποῦ εἶνε μιὰ καπέλλα εἰς τὸ κρῦν τὸ νερό, νὰ
τῆς εὐρῆς καὶ ἕνα γκαμπρό ὅπως τῆς πρέπει».

Ἦν τῇ μητέρα τῆς τὰ ἴδια.

«Μεθαύριο εἰς παντρευθῇ δὲν θὰ ξέρῃ νὰ
πιάσῃ τὴ βελόνα, ἔτσι ποῦ τὴν ἀφίνεις νὰ γάνῃ
τὸν καιρὸν τῆς ἄδικα σὲ τέτοιαι ἀνοησίες. Βάλ-
την ἔς τὴν κουζίνα νὰ γάνῃ νοικοκυρά, νὰ μὴ
χτυπᾷ μεθαύριο τὸ κεφάλι τῆς.»

Οἱ γονεῖς τῆς ποῦ τὴν εἶχαν χαϊδεμένην καὶ
δὲν ἤθελαν νὰ τῆς χαλάσουν τὸ χατήρι, ἀνε-
γνώριζον ἐν αὐτοῖς τὸ ὄρθον τῶν λόγων αὐτῶν.

Ἐπροσπάθησαν λοιπὸν ἔς τὰς ἀρχὰς μὲ τὸ κα-
λὸ νὰ τῆς ἀποδείξουν ὅτι γάνει τὸν
καιρὸν τῆς χωρὶς νὰ ὀφελῇ οὔτε τὸν
ἐκνέοντα, οὔτε κανένα ἄλλον. Τὴν
ἔπεισαν ἔς τὸ φιλότιμο, ὅτι τάχα ἡ
ζωὴ τῆς εἶνε ἐφωτιστικὴ καὶ ἄχρηστη.

— «Μὰ τί σὰς πειράζει ἂν ἐργά-
ζομαι μόνη μου ἔς τὴν κάμαρά μου;
κάνω κἀνέναν κἀκό;» ἔλεγε μὲ τὰ
δάκρυα ἔς τὰ μάτια.

— «Δὲν βλέπεις τὴν κακὴν τὴν
μητέρα σου πῶς κοπιᾷ μὲς ἔς τὸ
σπίτι; Δὲν εἶνε ἀρκετὴ νὰ μὴ τῆς
βοηθῇ καὶ σὺ λιγάκι;» τῆς ἔλεγχον.

Ἡ Φωτεινὴ ἐπείθετο ὅτι πῶς ὄντι
ἦτο ἐφωτιστικὴ καὶ περιόριζε βλαβη-
ρὸν τὰ ὥρα τῆς ἐργασίας τῆς, τὰς
ὁποίας ἀπελάμβανε τώρα πλέον ὡς
πολυτέλειαν ἀπηγορευμένην σχεδόν.
Σινὰ σιγὰ ὅμως ἤρχισε νὰ τῆς βλα-
νίζει τὴν ψυχὴν ἀποιοῖς κρυφὸς πό-
νος. Ἀπὸ ὅλους τοῦς γνωρίμους τῆς,
δὲν εὗρίσκετο ἕνας, οὔτε ἕνας ὁ ὁποῖος
νὰ παρακαλοῦθῃ μὲ ἐνδιαφέρον τοῦ-
λάχιστον τὸ ἔργον τῆς.

Καὶ αὐτὴ ἡ ἄγονος ἐργασία, ἡ
ἀποκλειστικὴ, εἰς τὴν ὁποίαν αὐτὴ ἡ
ἴδια ἦτο καὶ δημιουργὸς καὶ κριτής,
ἤρχισε νὰ τὴν κουράζῃ. Ἄλλοτε ὅταν
ἐπετύγγανε κἀνέναν ἔργον τῆς, ἔτρεχε
μὲ χαράν εἰς τὴν θείαν τῆς, τῆς τὸ

«Ἐκλείετο μέσα εἰς τὸ ἐργαστήριόν τῆς μὲ τὸ μοντέλο τῆς καὶ
ἐλησημονοῦσε τὸν κόσμον ὅλον . . .»

*) Τέλος.

«Καίμ'ε το χέρι της μέσα στο δικό του τὸν ἐκύτταξε βαθειά...»

ἐδείχνε, τὸ ἐκκαίρωναν μαζί καὶ κάθε ἐπαινὸς τῆς ἐδίδεν εἰς τὴν Φωτεινὴν δύναμιν νέαν διὰ τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν κατάρθωσιν περισσώτερην. Ὅταν πάλιν ἔκρινε λάθρ' αὐτοῖς γυμνασμένο μᾶτι εὐρίσκατο πάντα τὰ τῆς τὰ ὑποδείξει, καὶ ἦτο ἡ χαρὰ τῆς διὰ τὰ διορθώσιν καὶ τὰ εὐθάνην βελτιωθῶν εἰς τὴν ἀλήθειαν.

Τώρα κάθε ἔργον τὸ ὁποῖον ἐτελείωνε τῆς ἔφινε καὶ μίαν ἀμφιβολίαν εἰς τὴν ψυχὴν τῆς. Ἄν διέκρινε ἀκρίβειαν ἐπιτυχίαν εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς καὶ ἐχίρετο δι' αὐτήν, πάλιν ἔκρινε μετὰ τὴν ἰδέαν ὅτι πιθανὸν νὰ εἶχε καὶ νέαν λάθρ' τὸ ὁποῖον δὲν ἐβόλεπε, καὶ τὸ ὁποῖον κατέστρεφεν ὅλο τὸ ἔργον τῆς. Καὶ ἡ ἀμφιβολία αὐτῇ τὴν ἔκρινε νὰ ὑποφέρει καὶ νὰ μισῇ τὰ ἔργα τῆς ἕνα ἕνα καθὼς τὰ ἐτελείωνε, καὶ ἡ ἐργασία τῆς τῆς ἐφαίνετο ὀδυνηρὰ καὶ οἱ κόποι τῆς μάταιοι.

Περιβάλλον! Νὰ δημιουργήσῃ περιβάλλον!

Καὶ πῶς νὰ τὸ κατάρθωσιν; Τώρα τῇ ἐφαίνετο ἀδύνατον, ἀπολύτως ἀδύνατον, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐφαινόταν τόσον εὐκόλῳ ἄλλοτε ἐπάνω εἰς τὴν δημιουργικὴν χαρὰν τῆς, ἐπάνω εἰς τὸν ἐνθουσιασμόν τῆς καὶ τὴν πεποίθησιν εἰς τὸν ἐκυτόν τῆς. Καὶ ὅσῳ περισσότερον ὑπέφερεν ἐσωτερικῶς, τόσῳ περισσότερον κατέφευγεν εἰς ἐξωτερικὰ μέσα διὰ τὴν διασκεδάζῃ τὴν στενοχωρίαν τῆς. Τώρα ἠκολούθει τὴν μητέρα τῆς εἰς ὅλας τὰς συναναστροφάς, εἰς ὅλους τοὺς γαρούς τῶν λεσχῶν, εἰς ὅλας τὰς ἀπογευματινὰς συνανθροίσεις ὅπου ἡ τύρβη καὶ ὁ θόρυβος θὰ τῆς

ἀπέσπων τὴν προσοχὴν ἀπὸ τῆς ἰδέας ἢ ὁποῖα τὴν ἐδοκίμιζε. Καὶ καθὼς ἦτο εὐμορφή καὶ ἐξυπνὴ καὶ χαριτωμένη, ὅπου καὶ ἂν ἐπήγγαζεν ἐφαινότο τὸ κέντρον τῆς βολῆς ὅλων τῶν βλεμμάτων, καὶ τὸ ἀντικείμενον ὅλων τῶν περιποιήσεων καὶ κολλικίων. Εἶχε γίνῃ τὸ χαϊδεμένο παιδί τῶν σχολειῶν, ἦτο δὲ περιζήτητος εἰς ὅλας τὰς συναναστροφάς, εἰς τὰς ὁποίας ἐδίδοτο ζῶν ἡ χάρις καὶ οὐκ ἐκείνη καὶ τὸ λεπτόν πνεῦμα τῆς νεαρᾶς καλλιτέχνιδος.

Οἱ κοσμικοὶ αὐτοὶ θοῖμαθοὶ ἐκολάκουν οὐκ ὀλίγον τὸν ἐγωισμόν τῆς Φωτεινῆς, καὶ ὅταν τὸ βράδυ ἔς τὸ κρεββάτι τῆς ἀνεπόλοι ἕνα πρὸς ἕνα ὅλα τὰ κομπλιμέντα τὰ ὁποῖα τῇ εἶχον κάμει ὁ εἷς καὶ ὁ ἄλλος εἰς τὴν τελευταίαν συναναστροφήν, ἐμαίειν μὲ κατὰρθεύον καὶ ἐλησμονοῦν τὰ ἡμιτελῆ προπλάσματα τὰ ὁποῖα τὴν ἐπερίμεναν εἰς τὸ ἐργαστήριόν τῆς καὶ ἐξηρχίνοντο καὶ κατέστρεφον τὸ παρρησιόφρονος...

Καὶ μίαν ἡμέραν καθ' ὅσον συνήντησε αὐτοῖς τὸν ὁποῖον ποτὲ ἄλλοτε δὲν εἶχε συναντήσῃ — ἡ αὐτὴ ἀριστον ἔτσι ἐνόμιζε — αὐτοῖς μ' ἕνα ὥραιο κεφάλι καὶ μὲ γλυκὺ καὶ σοβαρὸ πρόσωπον. Καὶ τὸ γλυκὺ καὶ σοβαρὸν πρόσωπον τῆς ἐφαινότο διὰ μιᾶς τὴν κατὰ τῆς μ' ἕνα αἰσθητὴ ἀγνωστον γι' αὐτὴν ἔως τότε. Καὶ ὅλας ἡμέρας τῆς, καὶ ὅλας ἡ νύκτες ἦσαν γεμάται ἀπὸ τὸ γλυκὺ καὶ σοβαρὸν πρόσωπον. Τὸν καίρὸν ἐκεῖνον ἐλησμονοῦσεν ἀκόμη πρὸ πολλοῦ τὰ πᾶσινα ἀγαλματάρια τὰ ὁποῖα τὴν ἐπερίμεναν ἔς τὸ ἐργαστήριόν τῆς ἀτελείωτα.

Ποῦ καὶ ποῦ ὅμως ἐσκέπτετο;

«Ἰσὼς αὐτὸς νοιώθει. Φαίνεται νὰ ἔχῃ καλλιτεχνικὴ ψυχὴ».

Καὶ εἶχε μιὰ κρυφὴ ἐλπίδα.

Ἀργότερα τὸν συνήντησεν εἰς συναναστροφάς.

Ἦτο πάντατε σοβαρὸς καὶ γλυκὺς. Δὲν τῆς ἔκρινε οὔτε κολλικίους καὶ οὐλοφρονήσεις, ὅμως ἕνα βλέμμα του ἔλεγε περισσότερα ἀπὸ ὅλας τὰς ἀνοήτους φλυαρίας τῶν ἄλλων.

Καὶ ἠγαπήθησαν οἱ δύο τῶν, καὶ ἐκεῖνος τὴν ἐξήγησεν ἀπὸ τοῦ γονεῖς τῆς, ἐπειδὴ δὲ εἶχε καλὴν κοινωνικὴν θέσιν καὶ περιουσίαν, καὶ ἐκέρδιζε καὶ πολλὰ, οἱ γονεῖς τῆς ἐδέχθησαν μὲ χαρὰν τὴν πρότασίν του.

Ὅταν πρωτοῦλθε σπῆτι τῆς ὁ ἀρχαῖος στικὸς τῆς, ἡ Φωτεινὴ εἶχε μιὰ κρυφὴ λαχτάρα μέσῃ τῆς.

— «Ἄρα γε νοιώθει; ἤρα γε θὰ τ' ἀρέσουν;»

Καὶ τοῦ εἶπε δειλά δειλά:

«Πᾶμε νὰ ἰδῇς τὸ ἐργαστήριόν μου».

Ἐκεῖνος ὅλος λατρεῖν, τὴν ἠκολούθησεν.

Ὅταν ἐμῆθικαν μέσῃ εἰς τὰ μικρὰ δωμάτια

Η ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ*)

ὅπου εἶχε περάσει ἡ Φωτεινὴ τόσας ὥραϊας ὥρας ἐργασίας καὶ ἐμπνεύσεως, τόσας ὥρας χαρῆς καὶ ἀδημονίας, ἡ κόρη ἐννοίωσε τὴν καρδίαν της νὰ κτυπᾷ δυνατὰ. Ἡσθάνετο ὅτι ἀπὸ τὸ βλέμμα μὲ τὸ ὅποιον θὰ τὰ ἐκύτταζεν ὁ ἀγαπημένος της τὰ ἔργα της, ἐξηρτάτο ἡ τύχη του. Καὶ μὲ τὸ χέρι της μέσα εἰς τὸ δικό του, τὸν ἐκύτταζε βαθεία καὶ ἐρευνητικὰ μέσα ἔς τὰ σκοτεινὰ του μάτια. Τὰ εἶδε νὰ λάμπουν ἀπὸ λατρεῖαν καὶ πόθον, καὶ ἤρχισε νὰ τοῦ δείχνῃ μὲ περισσότερον θάρρος ἕνα ἕνα τὰ ἔργα της. Ἐκείνος τὰ ἐπικινεῖ ἔς τὰ χέρια του, τὰ ἐκύτταζεν ἀπὸ κάθε μέρος, τὰ ἐθαύμαζε, τὰ ἐπαινούν, ἀφηρημένος ἀπὸ τὴν ζωντανὴν μαγείαν μὲ τὴν ὅποιαν τὸν περιέβαλλεν ἡ παρουσία τῆς χαριτωμένης κόρης. Ἐπειτα ἄφου τὰ εἶδεν ὅλα, ἐγύρισε καὶ τὴν ἐκύτταζε μὲ βλέμμα ἀπειρώς τρυφερόν :

« Ἀγάπη μου », τῆς εἶπε, « ὅλα εἶνε ὥραϊα, τὸ ἕνα καλλιέτερον ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἔτσι μοῦ φαίνονται τοῦλάχιστον, γιὰτὶ δὲν νοιώθω καὶ πολὺ ἀπ' αὐτά. Πᾶμε τώρα, γυναικί μου, καὶ ἄς τ' ἀφίσουμε αὐτά. Μεθαύριο, ὅς τὸ σπίτι σου ὅσο θέλεις θὰ ἐργάζεσαι. Τώρα ἄς μὴ ἀποσχολοῦμεν μὲ αὐτὰ τῆς λίγης ὥρας ποῦ εἴμεθα μαζί. Πᾶμε, λατρεῖά μου »!

Καὶ τῆς κρατοῦσε τὰ δύο της χέρια μέσ' ἔς τὰ δικά του, καὶ τὴν παρετήρει μὲ βλέμμα ἐκστατικόν, εὐτυχῆς-μαγευμένον...

Ἐκείνη ἔμενε σιωπηλὴ, στενοχωρημένη κάπως, ἀλλὰ σιγὰ σιγὰ μιὰ ἀνέκφραστη εὐδαιμονία τῆς ἐπλημμύρισε τὴν ψυχὴν, πνίγουσα μέσα της κάθε ἄλλο αἶσθημα.

Καὶ τὸν ἐκύτταζε καὶ ἐκείνη μὲ σιωπηλὴν λατρεῖαν, μαγευμένη...

Τὴν ἄλλη μέρα ἐπικασε μόνη της καὶ τὰ ἐκρυψεν ἕνα ἕνα ὅλα τὰ πῆλιν ἀγαλματάκια της μέσα σὲ μιὰ κάσση. Ὅταν τὴν ἐκάρφωνε τῆς ἐφάνηκε σάν νὰ ἐκάρφωνε μέσα σὲ νεκρὸ κάσση ὅλα της τὰ ὄνειρα, ὅλας τὰς φιλοδοξίας καὶ τὰς ἐλπίδας της.

« Ἀφοῦ οὕτε αὐτὸς δὲν τ' ἀγαπᾷ... »

Εἶπε ἔπειτα καὶ ἐσθήκωσεν τὴν κάσση καὶ τὴν ἐβάλεν σὲ μιὰν ἀποθήκην ἀχρηστων. Καὶ τὸ ἐργαστήριόν της ἔμεινεν ἄδειον καὶ ψυχρὸ, σάν ὁματίον νεκροῦ. Ἐβγήκε τότε ἡ Φωτεινὴ καὶ ἐκλείσει τὴν θύρα μ' ἕνα κρυφὸ στεναγμό.

Ἐκείνη τῇ στιγμῇ ἤκουσε τὸ γοργὸ βῆμα τοῦ ἀρραβωνιαστικοῦ της ἔς τὴ σκάλα. Ἐτρεξε νὰ τὸν ὑποδεχθῇ. Καὶ τὰ ἐλησιμύνησεν ὅλα...

Εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς *Φανερωμένης* ὑπάρχουσι ἁγιογραφίαι πολλαὶ τοῦ Κρητοῦ Τζάνε, ἀλλ' οὗτος ἀνήκει εἰς τὴν σχολὴν τοῦ Δοξάρη, καὶ περὶ τούτου θὰ παραματευθῶμεν εἰς τὴν περὶ ἁγιογράφων τῆς Βυζαντικῆς σχολῆς παραματεῖαν ἡμῶν.

Ἐτερος καλλιτέχνης, ἐργασθεὶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Φανερωμένης, εἶνε ὁ Ζακύνθιος Ἱερώνυμος Πλακωτός, ὁ κατ' ἐξοχὴν *Πιπτόρος* καλούμενος. Ἐργα τοῦ καλλιτέχνου τούτου λογίζονται ἰδίως οἱ Προφῆται καὶ Ἱεράρχαι, περὶ τὸν τοῦτον τῆς Φανερωμένης. Ὁ Κατράμης (1) λέγει, ὅτι ὁ Πλακωτὸς συνεργάσθη μετὰ τοῦ Νικολάου Δοξάρη, τοῦ λαθόντος ἀνάγκην νὰ τελειώσῃ τὰς ἐν τῷ ναῷ Φανερωμένης εἰκόνας. Ὁ αὐτὸς Κατράμης ἀναφέρει, ὅτι ἀπὸ τοῦ 1753 ἤρξατο ὁ Δοξάρχης τὴν ἐργασίαν εἰς τὴν Φανερωμένην καὶ ὅτι ὁ Πλακωτὸς ἀπέθανε τῷ 1728 ἐκ πανώλους. Ἀλλ' ἄφου ὁ καλλιτέχνης ἀπέθανε τῷ 1728, πῶς εἶνε δυνατόν τῷ 1753 νὰ συνεργάζετο μετὰ τοῦ Νικολάου Δοξάρη; Ἀν ἀληθεύῃ ἡ παράδοσις—ἐγγράψην μέχρι τοῦδε δὲν εἶδομεν—ὅτι ὁ Πλακωτὸς εἰργάσθη διὰ τὴν Φανερωμένην, τότε εἰργάσθη πρὶν ἢ ὁ Δοξάρχης ἀναλάβῃ τὴν ὑποχρέωσιν εἰργάσθαι πρὸ τοῦ 1728, ἥτοι τοῦ θανάτου του. Νομίζομεν, ὅτι καὶ εἰκόνας τοῦ Πλακωτοῦ θὰ ἐστόλιζον τὴν ἐκκλησίαν πρὸ τῆς ἐργασίας τοῦ Δοξάρη, ἵσως ἢ ἐσκεπτόντο οἱ ἐπίτροποι νὰ τὰς ἀντικαταστήσουσι δι' ἄλλων τοῦ Δοξάρη καὶ ἔπειτα νὰ μετενόησαν. Ὅπως καὶ ἂν ἔχη τὸ πᾶν, ἄς ἀναμείνωμεν τὴν ἀνέυρεσιν ἐγγράφων, καθότι ἐκ παραδόσεων καὶ ἐξ εἰκασίων δὲν πρέπει νὰ κρίνῃ τις.

Ἀγνωστον ποῦ εἰδοάχθη τὴν τέχνην ὁ Πλακωτὸς, πιθανόν νὰ ὑπῆρξεν μαθητὴς τοῦ συγχρόνου αὐτοῦ Παναγιώτου Δοξάρη.

Κατεγίνετο ὁ Πλακωτὸς εἰς τὴν ἐξεικονιστὴν ἀγίαν, προσωπογραφίαν, τοπείαν, ζώον, ὑπωρικῶν, ἀνθέων, πτηνῶν, ἰχθύων, σκηνῶν τοῦ καθημερινοῦ βίου, τρικυμιῶν καὶ ἄλλων τοιούτων, μιμούμενος ἰδίως τὴν Φλαμμανδικὴν σχολὴν. Εἰργάζετο ἐπὶ σανίδος, ὀθόνης, ὕλου καὶ χαρτου.

Ὁ Πλακωτὸς εἶνε ὁ πρῶτος Ἕλλην καλλιτέχνης, ὅστις κατὰγίνεται εἰς τὴν εἰκονογραφίαν τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου καὶ τῆς ἐν γένει ἀψύχου φύσεως. Ἡρέσκειτο εἰς τὴν Φλαμμανδικὴν τέχνην καὶ ἐμελέτα τοὺς Ὀλλανδοὺς

*) Συνέχεια.

1) Φιλολογικὰ ἀνάλεκτα σελ. 371.—Προβλ. Σ. δὲ Βιάζη Ἱερώνυμος Πλακωτὸς ἐν Καλλιτεχνικῷ κόσμῳ περιοδικῷ Ἀθηνῶν 1892 ἀρ. 3.

